

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2011. AUGUSZTUS XXII. ÉVFOLYAM 16. SZÁM

Hálaadás újkenyérért

A kenyér nélkülözhetetlen. Mindennap imádságban kérjük a mi Atyánktól. Naponta dolgozunk érte, oly sokan aggódnak miatta, oly sokan a legvégsőkig elmennek érte. Sokan bűncselekményt követnek el és elsodrónak az Isten adta útról, igazolva magukat azzal, hogy mindezt a mindennapi kenyérért teszik.

Ismerve a kenyérért végzett kemény munkát, vizsgálva a sok aggodalmat, szorongást, ami a kenyér hiánya miatt ébred lelkekben, kérdezzük: lehet-e hálás az emberi szív aratás után, újkenyér ünnepén.

Eleink, nagyapáink, dédapáink természet közelben élve a búzát *életnek* is nevezték, aminek aratásakor hálát adtak az élet adójának, az örök Istennek.

Ma már egyszerű kereskedelmi cikké minősítették a búzát. Ha alacsony a gabona ára, a megkeseredett termelő tüntetőleg az útra önti a búzát. Ha jó áron számlálják, akkor is csak jó üzletnek tekintik a búza vetését, learatását és kenyérré készítését.

Vitathatatlan, hogy a kenyér nélkülözhetetlen és az élet alapja, de az is tény, hogy sok esetben viszálykodások, gyűlölködések, törvényszegések elindítója is.

Isten ószövetségi népe az egyiptomi fogásból való szabadulás után, pillanatnyi kenyérhiányban lázadt a szabadító Isten ellen, Aki a tápláltságukról is gondoskodott. Viszálykodás támadt a vezető és a vezetettek között. Visszasírták azt, ami sosem volt, az egyiptomi húsos fazekakat.

Az üldözött, éhes Dávid az éhség miatt törvényt rontott és elvette a megszentelt kenyereket. A választott nép, a külön elhívott Dávid király az éhség miatt, a kenyér hiánya miatt milyen mélyre süllyedt. Tényleg nagy úr a szükség?!

Mai zúgolódásaink erősödő hangja közepette érezzük-e a kenyér jó ízét? Vagy a kenyeret törve és szánkba téve a keserűségnek íze keveredik a szánkba?! Mi számunkra a kenyér? Isten gondoskodásának jele, vagy botrányforrás, viszálykodás gyökere, kapcsolatok felszámolásának tárgya? Íme, a legnélkülözhetetlenebb táplálék is, az élet biztosítója, mennyire vita tárgyává vált és válik.

A kenyérgond a Krisztussal való közösségekben oldódik meg úgy a közösségek, mint az egyének számára. Jézus határozottan kijel-

A szilágyolompéti református templom úrasztala újkenyér ünnepén

lenti magáról: *En vagyok az életnek kenyere* (Jn 6,48). Megváltónk így szól: *Ha nem eszitek az ember Fiának testét, és nem isszátok az ő vérért, nincs élet bennetek.* (Jn 6,53/b)

A Megváltóval való közösség nem elvont, érezhetetlen kapcsolat, hanem mindennapi létérzékelésben, kenyérevésben megnyilvánuló áldás.

Pál apostol, aki többször is érezte a kenyérhiány kínzó következményét, az élet kenyérében részesülve így tett bizonyosságot: *megtanultam, hogy amelyekben vagyok megelégedett legyek... Mindre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.* (Fil 4,11.13)

Hogyan osszunk, hogy mindenkinek jusson? Szeretnénk jóllakolni minden éhezőt. Hány jó érzésű ember szeretne tenni a kenyér hiány ellen?

Aki jött az elveszettet megkeresni, Annak hatalma van kenyérgondok felett is. Az Ő szájából hitelesen hangzik: *Ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek és mit igyatok* (Mt 6,25/b). Az Ő kezébe téve életünket, kenyérünket, azt láthatjuk: Ő úgy oszt, hogy szoroz. Szeretetének titka ez és aki ebből a szeretetből táplálkozik, nem fél az osztástól, a kenyér megtörésétől, mert hálával szívében teszi.

Krisztusban élve buzduljon hálára szívünk, látva az aranyló búzát, ízelve a lágy kenyeret, hirdessük az élet Istenének gondviselő szeretetét.

GÁL SÁNDOR gencsi lelkipásztor

HETEDIK KÜRTSZÓ

„Értünk szólnak a harangok”

Az elmúlt év fordulatot jelentett nem csupán az Anyaország, hanem egész nemzetünk, az egész Kárpát-medencei magyarság életében. Új magyar nemzetpolitika indult újtárra. Ennek előtte ritkán tapasztalt egyetértésben a Magyar Országgyűlés megalkotta a Nemzeti Összetartozásról szóló törvényt, és majd az állampolgársági törvény módosításával lehetővé tette az elszakított nemzetrészek visszatértét a nemzet kebelébe.

Trianon gyógyítása így kezdődött el: szinte példa nélküli egyetértésben.

Nem más népek ellen, hanem miértünk, a magyar nemzet egységéért hozott törvény a Tisztelt Ház – és nem más népek ellenében, hanem magunkért, magyar nemzetünkért kell cselekednünk nekünk is, nap mint nap. Mert Trianon gyógyítása csakis munkával lehetséges: meg kell építenünk a régi romokat – amiképpen Ésaías próféta mondja.

A nemzeti kormány nincs könnyű helyzetben: a posztkommunista „kettőslátásból” származó zavaros világkép, illetve az európai „kettős mérce” következményeképpen a nemzeti ügyeinkbe való durva beavatkozás mentén már az új Alkotmányunkra is rátámadtak.

Kádár levitézlett örökösei és a PC-szukuláris Európa habzó szájú képviselői ülnek az európai életfán, és gyűlölködő önimádatlalt fűrészelik alattunk az ágat a törzs felé eső oldalra. Nem veszik észre, hogy ha tervük sikerül, maguk is le fognak zuhanni.

Mi viszont örömmel állapíthatjuk meg, hogy a nemzeti ügyekben az egyetértés ezideig kiállta a súlyos próbatételeket, és az elkezdett úton továbbhaladhatunk. A Magyar Országgyűlés határozatban örökítette meg a nándorfehérvári csatát, és annak 55. évfordulója tiszteletére július 22-ét – teljes egyhangúsággal – a Nándorfehérvári Diadal Emléknapjává nyilvánította. (...)

E határozat szellemében mondhatjuk: a Magyar Hazát szeretni nem szükkeblű „magyarkodás” – a Hazát szeretni úgy is lehet, hogy egyben Európát védelmezzük, a Hazát védelmezni azt is jelentheti, hogy kereszténységünket vesszük védelmünkbe.

Haza, Európa és Kereszténység – a magyar nemzet a mai napon e három alapértéket ünnepli. A magyar jövőt erre és csakis erre a fundamentumra lehet építeni.

TÓKÉS LÁSZLÓ

FOLYTATÁSA A 2. OLDALON

Árpád-díj a tárkányi áldozatok emlékére /3. Melléklet: Vendégoldal, Ifjúság /I-IV.

„Akkor monda az ő tanítványainak: Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába.” Mt 9,37-38.

Tudjuk, hogy Palesztinában hirtelen következnek be az aratás, az érett gabonát gyorsan le kell kaszálni, ezért egyszerre sok munkás-kézre van szükség. Emlékeznek az idősebbek, hogy amikor eljött az aratás ideje a családok kicsitől a nagyig, kalákában, egymást segítve aratást. Ünnepe volt, amikor sok és jó minőségű, nagy tápértékű volt az aratnivaló és az arató is sok volt.

Vajon lelki szinten, egyházi életünkben is érvényes Jézus megállapítása, hogy sok az aratnivaló, kevés az arató? Tényleg sokan vannak, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot? Sokan vannak, akiket érdekel Isten, lélek, másvilág? Sokan vagy egyre kevesebben? Ha kevés az aratnivaló, kell-e a sok munkás? Ha sok, akkor van-e elég munkás? Miért tűnik kevesnek az aratnivaló? Jogosan panaszkodnak a gyülekezetekben, hogy nincs elég munkás, nincs elég arató?

Camus-nek van egy ijesztő elbeszélése a hitelhagyottról. A szereplő egy francia Isten-szolga, aki azt mondja, hogy Jézus nem sújt le, nem öl, inkább a másik arcát tartja, hogy megüssék. Bántások meg engem is, hogy utánozhassam, hogy megmutathassam – szólt, amikor misszionáriusként a leggonoszabb emberekhez ment. A gonoszok városa sóból volt a szaharai sivatagban. Az irtalomról fogalmuk sem volt. Őt is rabszolgává tették és kényszerítették, hogy borzalmas bálványukat imádjá. Amikor nem tudott ettől megszabadulni, akkor Krisztusban csalatkozva megtagadott mindent, amiben addig hitt. Már nemcsak hitt a bálványban, de imádkozott is hozzá. A derékszög, a négyzetes szobák és meredt szemű emberek városában maga is gonosszá vált. Úgy tűnik, hogy csak a gonoszság uralmán nincs rés, csak az uralkodhat feltétlenül. A jó csupa álom, olyan cél, amit nem érhetünk

A LÉLEK CSENDJE

Az aratás ideje

el. Jézus is csak álmódzott, azért némították el, hogy ne tudja becsapni a világot. Amikor megölték, még megrendült a föld, ám nem igazat öltek meg, mert nincsenek igazak, csak gonoszok vannak, akik hatalomra juttatják a könyörtelen igazságot... Ekkor megjelent egy igazi Isten szolga, akinek a látványa sok kérdést vetett fel. A gonosz uralma megint halasztást szenvedett, megint feltámadnak a kétségek, megint vesztegetik az időt és újra a jóságról kezdenek álmodni. Féltelesen dühében a gonosz lelőtte Isten szolgáját, aki haldokló mivoltában is csak áldotta és nem átkozta...

Liipola György: Kenyér

Ez az elbeszélés arra utal, hogy a mai ember nem egyszerűen hitetlen, hanem hitelhagyott.

A sokat szenvedő ember, hajszájában csalódott az Istenben. Nem hisz többé az evangéliumok Jézusában. Az emberiség maga csinálta a borzalmakat és hajlamos Istenre hárítani a felelősséget. Aratása ma nemcsak a terrornak, az emberrablásnak és rombolásnak van, nemcsak a földek és a vizek vannak vegyszerekkel megfertőzve, hanem elsősorban a lelkek. A kilúgozott talaj nem fogadja be Isten vetését. Ahol elpusztul a vetés, ott nem lesz aratás, minek vető, minek arató, akiket küldeni lehet az aratásba, elvégezhetik a vetést is, de kell-e sok vető, sok arató? Miért keresünk sok aratnivalót, ha keveset vetettünk, ha nem jól vetettünk, ha kevés a vető is?

Az ember Istent elhagyó szívében, az új halálos iszonyatát, tárgyakkal próbálja enyhíteni, kitölteni az Istennel való kapcsolatot, azzal tölti meg, ami nem lelki, ami nem olt szomjat, ami nem ad igazi táplálékot, szeretetteljes kapcsolódást. Szembe kell nézni a valósággal, aratnivaló nincs ott, ahol nincs magvetés, Istennel való kapcsolat, nincs sok aratnivaló, ahol keveset törődtek az igemagokkal. Nincs arató munkás ott, ahol nincs vetés és nincs gyümölcs, kevés ott az arató, a vető, ahol nem látszik, hogy bő a termés, hogy tiszta a gabona, ahol nincs viharkár, jégkár, árvíz...

Ha reménytelenül kevés az aratnivaló, az arató, ma is kérjük az aratás Urát, hogy az az ember, aki csalódott Istenben, csalódjon a bálványban is, s aki megtagadta lelkét, csalódjon az anyagiban is, lélekben teljesen kifosztva talán újra fogékony lesz a kegyelemre. Akkor jön el az aratás ideje és akkor kellene majd az aratómunkások. Nem adatott meg nekünk, hogy ismerjük a jövőt, csak azt tudjuk, hogy Isten sohasem hagyja el a világot és Jézus sem Egyházát.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HETEDIK KÜRTSZÓ

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A nándorfehérvári győzelem emléknapján először is keresztény hitünkéről teszünk tanúbizonyosságot. Ezer éven át megtartottuk a hitünket, és a hitünk megtartott bennünket! „Az Úr kösziklájára” és „nemzeti Sionunkra” építve megvédtük, és Isten megtartotta a Magyar Hazát.

Isten többször is megpróbálta nemzetünket – és a próbákat kiálltuk!

555 évvel ezelőtt Európa csakis Hunyadi Jánosban bízhatott – ő pedig serege, valamint a **Kapisztrán János** vezette, parasztkból toborzott keresztiesek élén fényes győzelmet aratott a török felett. A mai napon tehát Magyarország

vitéz kormányzója – a Kolozsváron született **Mátyás király** édesapja –, valamint a nemzet védőszentjeként is tisztelt szent életű bajtársa előtt hajtunk fejet.

555 éve minden délben megszólalnak a harangok. A **III. Kallixtusz pápa** „Imabullájában” foglaltaknak megfelelően előbb a magyar kereszties hadak törökök elleni győzelméért imádkozott a **keresztény Európa**, majd ennek bekövetkezte nyomán maga a pápa kapcsolta egybe a harangszót a győzelemmel: „Minthogy Isten győzelemre segítette a keresztények fegyvereit, a déli harangszó alatt elmondott imák egyben a hálaadás imái legyenek” – hangzott a korabeli világhoz szóló főpásztori felhívásban.

A mai napon a mi ajnkunk is hálaadásra nyílik, Testvéreim!

Értünk szólnak ma a harangok: a romjaiból megépülő Magyar Hazáért, a hitben remélt jövőndő Európáért, valamint megtartó keresztény hitünk erejéért és igazáért. (...)

Áldás térjen hát mindazokra, akikért Visegrádon és Gyulafehérváron, Pozsonyban és Szabadkán, Munkácson, Eszéken, Lendván és Felsőőrön, valamint Budapesten és Brüsszelben a harangok szólnak!

Áldás térjen Kárpát-medencei Hazánkra és Európára!

Úgy legyen!

Ámen.

(Az *Európai Parlament alelnökének fővédnöki üzenete a Hunyadiak emlékére, július 22-23-án rendezett rendhagyó vándorkiállításra.*)

ÉSZAK-KELETI REFORMÁTUS TALÁLKOZÓ TOKAJBAN

Ajtónyitás egymásnak és a világnak

Boldogsággal töltött el, hogy együtt imádkozhattunk, együtt hallgathattuk az ige szavát Tokajban, az Észak-keleti Református Találkozón (ÉRT), július 1-3. között. A régió reformátusai gyűltek össze: a vendéglátók mellett Kárpátalja, Felvidék, Partiumból pedig Nagykaroly, Szatmár és Nagybánya egyházmegyéiből érkeztek a hívek.

A megnyitón **dr. Börzsönyi József** szerenci lelképásztor, zempléni esperes mondott köszöntő beszédet. A programsorozat több helyszínen zajlott, ki-ki válogathatott a nagyszínpad, a zsinagóga pódiumterme, a színház, valamint az utcai programok közül.

A Nagybányai Egyházmegye résztvevői vendégként és fellépőként voltak jelen. Előbbiek között Misztótfalu és Hosszúmező gyülekezeti képviselője, szereplőként pedig a Koltó-Katalini és a Nagybánya-Óvárosi gyülekezet. Tapsolhatott a közönség a koltói néptáncgyűttesnek és meghallgathatta az eklézsia kamarakórusát, **Fülöp Gábor** koltói kántor, karvezető vezetésével. A zsinagóga nagytermében a nagybányaiak vegyeskórusa is fellépett, **Dali Emese** kántor, karvezető irányításával. A kórus tagjai – Makaricz Katalin, Décsy Zsuzsánna, Hidegkuti Erzsébet, Ujlaki Éva, Szilágyi Mária, Csepei Erzsébet, Tamás Éva, Lakatos Nella, Koós Klára, Kolozsvári Anna, András Zsófia, Mátyás Erzsébet, Mátyás Sarolta, Szabó Attila, Tukacs Károly, Márton Jenő, Lovász Pál, Máté Gyula, Mészáros József, Cseh Árpád – szeretetből, fáradságot nem ismerve, lelkiismeretesen készültek a találkozóra.

Külön köszönet és hála illeti karvezetőnket Dali Emesét, akinek a kis csoportot sikerült úgy egybefogni, hogy hangjuk tisztán csendüljön föl határokon túl is. A mintegy húsz kórus között volt a szatmári egyházmegye lelkész-kórusa is. Fellépésük zárta a kórustalálkozót.

A résztvevőket elkísérte Varga Károly esperes és Bak László Nagybánya-óvárosi lelképásztor is. Mindkettejüknek köszönetünket fejezzük ki a határon túli fellépés lehetőségéért. Ugyanígy a szervezőknek is, akik mindent megtettek, hogy az esős idő ellenére is jól érezzük magunkat. Külön köszönjük Kiss Gyula tokaji lelképásztor és családja kedvességét.

Hálát adunk Istennek, hogy egybegyűjtött bennünket abba a szép hegyaljai városba, ahol az ének, a muzsika és a beszéd nyelvén építhettük lelkünket.

LAKATOS NELLA, Nagybánya-óvárosi presbiter

AJTÓNYITÁS A TEMPLOMON KÍVÜL ÁLLÓKNAK. Áhítatok, evangelizációk, koncertek, pódiumbeszélgetések, kórustalálkozó, táncház, bábszínház, bibliodráma és megannyi színes program várta az ÉRT mintegy kétezer résztvevőjét. A szervező Zempléni Egyházmegye célként azt tűzte ki, hogy „a Kárpát-medence északkeleti régiójának reformátusai megmutassák magukat egymásnak és a világnak. A találkozó ugyanakkor ajtónyitás is a templomon kívül állóknak.”

Nem hagyható ki Isten az életünkben. A záróistentiszteleten Csűrű István püspök hirdetett igét

KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI IGEHIRDETŐ. A záróistentiszteleten az igeszolgálatot **Csűrű István** püspök végezte, a Bír 13.8-13 alapján. Ennek kapcsán először az isteni kegyelem és irgalom továbbadásának fontosságáról és időszerűségéről szólt. „Eljött az ideje annak, hogy öntudatos református emberként akár észak-keleten, az anyaországban, vagy bárhol, a református ember azzal az önbizalommal éljen, hogy Isten őt is szereti és nagyon sok feladatot, gyönyörű szolgálatot bízott rá.” A püspök szólt a természetlen és a meddő állapotú élethelyzetekről, melyek tanulsága csak egy lehet: nem hagyható ki Isten az életünkben. (Tirek.hu)

Árpád-díj a tárkányi áldozatok emlékére

Árpád-díjjal emlékeztek július 10-én Köröstárkányban az 1919. április 19-én elkövetett mézszárlás áldozataira. 1919 nagyszombatján Köröstárkányban 91, a szomszédos Kisnyégerfalván pedig 18 magyart öltek meg bestiális kegyetlenséggel félkatonai alakulatok, és emberségükből kifordult környékbeli román civilek.

Az ünnepségen **Miklő Ferenc**, a Bihari Egyházmegye esperese hirdette Isten igéjét a Mt 10,29-31 alapján. Szerény ünnepség keretén belül történt meg a díj átadása. **Szakács Zoltán** helyi református lelkész fellevenítette az akkor történeteket, majd átadta a szót **Gubcsi Lajosnak**, az Árpád fejedelem-emlékdíj alapítójának. A díjat kezelő kuratórium elnöke megemlékezett azokról az atrocitásokról, mézszárlásokról, amelyeket a Kárpát-medencében élő magyarság szenvedett el a világháborúk vérzivataros pillanataiban és a trianoni országfeldarabolás eseményeiben. Utalt a csúrogi, kórógyi, szárazajtai mézszárlásokra. Mint mondta: valóságos csodának éli meg, hogy egy ilyen falu a mostoha történelmi események dacá-

A tárkányiak nevében Szakács Zoltán, helyi református lelkész vette át az elismerést

ra is színmagyar maradt. Beszédében kiemelte: „Árpád fiai vagyunk ezeregyszáz éve e honban, s azok is maradtunk a következő 1100 évben is... Egységben és hitünkhöz hű erőben...”

A díj átadása után a helyi lelkész a falu történetéből szemelgetve felmutatta azokat a helyi értékeket, amelyekre már mások is felfigyeltek, s amelyek a mai napig megmaradtak és további megőrzésre méltóak.

A hozzászólások rendjén Csűrű Istvánnak, a Királyhágómelléki Egyházkerület

AZ ÁRPÁD FEJEDELEM-EMLEKDÍJ. A díjat 2007-ben alapította A Magyar Művészetért Kuratóriuma és a Herendi Porcellánmanufaktúra Zrt.: a nemzetépítésben fontos szerepet vállaló magánszemélyek, szervezetek, intézmények, közösségek részesülnek benne. Az idei hét díjazott: Gergely István és a Csibészház Csiksomlyón, Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség, Köröstárkány – az 1919-es partiumi vérengzés emlékére, Romániai Magyar Cserkészszövetség, Sopron – a hűség városa, a Székely Hadosztály emlékére, Szentlászló és Kórógy magyarsága.

püspökének üzenetét **Antal János** külügyi előadótanácsos tolmácsolta. Miklő Ferenc esperes pedig további kitartásra és a megőrzött értékek továbbadására buzdította a gyülekezetet és faluközösséget. Az ünnepséget a helyi református gyülekezet kórusa és gyermekzenekara tette méltósággteljesebbé.

A templomi ünnepséget az 1919-es mártírok, illetve az I. és II. világháborúban elhunyt hősök emlékművénél tartott koszorúzás követte.

Lelkészerőtekezet a kiégés veszélyeiről

Máthé Róbert szatmári lelkészerőtekezeti elnök, illetve Király Lajos, a helyi lelképásztor szervezésében került megrendezésre a nyári lelkészerőtekezeti gyűlés Batizon. Isten-tisztelet után könyvbemutató és előadás következett, majd a lelki eledel mellett a testi táplálékot a batizi presbiterek biztosították.

Rác Ervin erdődi lelképásztor az Ef 4,1-3 alapján hirdette, hogy a Lélek egységében és a békesség kötelékében kell egymást elviselni szeretetben.

Igehirdetés után Dénes József, varsolci származású, hat évet Sándorhomokon szolgáló, jelenleg nagyzerindi (Aradi Eme) lelkész könyvbemutatójára került sor. A lelképásztor-költő elmondta, hogy élete nehéz időszakában három támasztéka volt: az Ige, a hegedű és a versírás. Versei éppen ezért telve vannak érzésekkel, életszagúak és imádságosak. Ez kiderült, amikor maga a költő felolvasta néhány versét.

Tamás Ernő szucsági lelképásztor a kiégésről tartott előadást. A kiégés, vagy „burnout” szindróma sokat vizsgált jelenség, amely leginkább azokat sújtja, akik munkájuk során társadalmi segítő funkciót látnak el, így a lelképásztor is nagyban fejegeti. A leginkább veszélyeztetettek a fiatal lelképásztorok, akik minden áron bizonyítani akarnak, az idős lelkészek, akik egy utolsó, maradandó „nagy dobásra” készülnek, és a női lelképásztorok, akik mindenért leginkább magukat okolják.

Ha nincs is emberem, van Krisztusom!

A lelkész-költő saját maga olvasott fel verseiből

A burnout okai közül az előadó elsőnek a bizonyítani akarást emelte ki. Az emberek elvárásai különbözőek, a lelkész bármit tesz, van olyan csoport, amelyiknek az nem tetszik. Sokan úgy gondolják: az a természetes, ha a pap jó dolgokat tesz, azért nem kell megdicsérni. A lelképásztor munkájának soha nincsen vége. Nem látja a visszajelzést, ezért épít, méhekkkel foglalkozik, hogy legalább abban látszódjék a munkája. Az elvetett mag a lelki munkában sokszor nagyon későn kel ki. Közben alapvető dolgokat kezd elhanyagolni: család, barát, szabadság. Bármily hihetetlen, nagyon sok lelkész anyagi gondokkal és egészségügyi problémákkal is küzd. E lépcsőfokoknak sokszor a depresszió és a kiégés a következményei.

Kihez menjen a lelkész, ha lelki problémája van? – merült fel a kérdés. Ez olyan, mint a cipésznek a cipője, a pszichológusnak a pszichéje. Sokszor a saját lelkével tördölködik legkevésbé a lelkész, annyira el van foglalva mások problémáival. Szükséges, hogy gondjait embertársának is elmondja: a családtagoknak egy idő után sok és terhelő, a társakkal szembeni bizalom sem töretlen. Mi, ki a megoldás? Ha nincs is emberem, van Krisztusom! Van Istenem.

A tartalmas, aktuális és érdekesítő előadás után a test táplálása következett, melyhez hozzájárult a batizi gyülekezet néhány lelkes tagja. A szeretet lángján még a bográcson is csak jól sikerülhet!

RÁC ERVIN

DÉNES JÓZSEF

Aki mindent ideadott

*Eddig idelet kerestem
a csodák rendítő
világát.*

*Most felnézek az
égi világ
selyemfüggöny
palástjára.*

*Hiszem, hogy
Te tetted, ami
csak volt, van és lesz,
ki az idők felett ülsz,
és feltárod*

*az időkapuk
mögötti világ
új valóságát.*

*Látod, letérdelek,
és úgy nézek fel Rád,
Istenem, és olyan jó
nekem, hogy arcom*

*könnyesőjének
finom páraszemcséi
között otthonra*

*lelek atyai tekinteted
meleg sugarai, és
jövöm titkos horizontjai
felett örök jelként ott
lebegnek már szövetséged
szívárványcsipkés hídvéi.*

*És most, Uram, sóvárgó,
nagy áhítattal kérlek,
hogy abból amit
eddig adtál,
amit adsz,
és adni fogsz,
valamit még nem
köszöntem meg, azt
ne vedd vissza tőlem!*

TOVÁBBKÉPZŐ LELKÉSZNEK ÉS VAL-LÁSTANÁROKNAK. A Sulyok István Teológiai Tudományok Intézete (SITTI), a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KRE), valamint a Pedagógusok Háza július 4-8. között tartotta a lelkészek és vallástanárok számára hagyományos módon megszervezett továbbképző tanfolyamát Nagyváradon, a református püspöki palotában. Az ötnapos képzés programját a lelkiség tárgyköréhez tartozó szakmai értekezletek és a napi áhítatok mellett könyvbemutatók és kulturális események gazdagították.

Hermán M. János főszerző, a SITTI igazgatója nyitotta meg a szakmai programot, majd nyitó áhítatot tartott Csúry István püspök. Az előadók sorában megemlíthetjük Fejes Rudolf Anzelm apát-kanonokot, Zászkaliczky Tamás orgonaművészt, valamint Hannie Herman-Mostert, Tunyogi Lehel,

Herdeán Gyöngyi, dr. Péter István, Péter Csaba, Soós József Tamás, Pálfi József, Zalatnay István és Juhász Tamás lelképásztorokat. A továbbképző tanfolyam utolsó napján mutatták be az érmihályfalvi id. Szilágyi Ferenc *Sztálin csokoládé* című könyvét.

Tökés László EP-alelnök, a KRE volt püspöke *Európa és kereszténység* címmel tartott előadást. A volt temesvári református lelképásztor rámutatott arra, hogy egy lelkési szolgálat legnagyobb hiányossága a jó cselekedet elmulasztása, illetve a lelkesedés hiánya. A nyugati országok szekuláris vallástalanságával kapcsolatosan az erdélyi képviselő elmondta: „A mi kereszténységünk többletet jelent a nyugati elvállaltalanodott országokkal szemben.”

A továbbképző az oklevelek kiosztásával, illetve Vinczéné Pálfi Judit előadótanácsos áhítatával zárult.

PILINSZKY JÁNOS

Zsoltár

*Aki több napos éhezés után
kenyérre gondol:
valódi kenyérre gondol.*

*Aki egy kínzókamra mélyén
gyengédségre áhítzik:
valódi gyengédségre vágyik.*

*S aki egy vánkossa borulva
nem érzi magát egyedül:
valóban nincsen egyedül.*

AZ ÁLLAM- ÉS EGYHÁZSZERVEZŐ URALKODÓ (2.)

István király emlékezete

A nyugat-európai típusú keresztyén állam- és egyházszervezet kialakítása, az önálló magyar állam és latin típusú egyház nemzetközi elismertetése, majd megvédése fűződik első királyunk, István nevéhez.

997-ben elhunyt Géza, akitől István a nagyfejedelmi trónt és egy nagyjából keresztyén lakosságú országot, valamint a nyugati feudalizmus államszervezetének csíráit hordozó államberendezkedést örökölt. Sok munka várt rá. Egyrészt önálló országhoz méltó érseki vezetés alatt álló egyház, másrészt nyugati mintájú államszervezetet kellett megvalósítania a hozzá tartozó hivatali rendszerrel, törvényekkel, igazságszolgáltatással, hadsereggel. Aztán el kellett mindezt ismertetnie mind a pápával, mind a német-római császárral, s megőrizni Magyarország szuverenitását.

Saját magának királyi címre volt szüksége mindezekhez, úgy azonban, hogy ne kelljen a királyi cím megszerzése érdekében hűbéri esküt tennie.

Itthon mindenekelőtt rokonával, Koppánnyal szemben trónja megvédése hárult rá. Koppány a régi lovas nomád hagyomány szerint mint a család legidősebb férfi tagja igényt tartott a nagyfejedelmi trónra. Ő az ország harmadik főméltósága, horka vagy harka volt, és Somogyban nagy területet kormányzott. Igaz, hogy Koppány keleti keresztyén volt, felkelésekor csatlakoztak hozzá a még nem keresztyén, vagy a keresztyénséggel elégedetlen, ősi magyar hitvilágukhoz ragaszkodók is. István serege Veszprém és Várpalota között legyőzte Koppány seregét, maga a horka is elesett. A későbbi években még kétszer, előbb gyula, aztán Ajtony herceg seregével kellett szembe szállnia Istvánnak hatalma megőrzéséért. Sikeresen tette.

1000-ben István egy zseniális diplomáciai lépéssel Szent Péternek ajánlotta fel or-

A Szent Korona felülnézetből

szágát, és úgy kért koronát. A korona és a királyi cím adományozása a német-római császár jogkörébe tartozott, de Szent Pétert a császár is maga felett állónak ismerte el, és tekintve, hogy III. Ottó császár éppen II. Szilveszter pápánál tartózkodott, amikor István követésében Domonkos missziós püspök megérkezett, a császár hozzájárult ahhoz, hogy Szent Péter utódja úgy adjon királyi koronát Istvánnak, hogy ne kötelezze hűbéri esküre. Ezzel önálló keresztyén országnak nyilvánította Magyarországot Nyugat-Európa lelki és politikai vezetője, a pápa és a császár. Magyarország belépett a nyugat-római keresztyén államok közösségébe. Domonkos püspököt érsekké nevezte ki II. Szilveszter és vele küldött királyi koronát Istvánnak, továbbá pápai legátust.

Az egyház szervezeti kiépítése

1000. december 25-én vagy 1001. január 1-jén királlyá koronázta Istvánt Domonkos érsek. István ezután kiadta az esztergomi érsekség alapító okmányát, és kinevezte Domonkóst az esztergomi főegyházmegye, gyakorlatilag Magyarországi katolikus egyházának érsekévé. A pápa megerősítette ezt az okiratot, és apostoli jogkörrel ruházta fel Istvánt, hogy kiépíthesse az egyházmegyéket és a katolikus egyház egész szervezetét. Élete végéig tartott ez a folyamat. Végül két fő egyházmegye, az esztergomi és a kalocsai érseki és további nyolc egyházmegye püspöki vezetéssel létesült. A püspökségeken székeskáptalanokat állítottak fel, melyek kanonokjai a püspökök hivatalnokai, szaktanácsadói és káptalani iskola – beleértve a papi szemináriumot is – tanárai voltak. A társaskáptalanok a püspöki székhelyeken kívül látták el a közjegyzői, jogi tanácsadói és iskolavezetői feladatokat.

Nagy léptekkel folytatta a király az édesapja által megkezdett kolostori hálózat kiépítését. Ebben gazdag magánszemélyek,

nagy urak is részt vettek, akik családi monostorokat alapítottak. István nem feledkezett meg arról sem, hogy bizánci rítusú kolostorokat létesítsen. A kolostorokra sokféle feladat hárult. A kor embere legfontosabbnak azt tartotta, hogy szerzetesek, apácák imádkozzanak a kegyes alapítóért és családjáért, a királyért, az országért, egy-egy terület népéért. Temetkezési helyet biztosítottak az előkelőknek, de iskolát működtettek, és más kulturális feladatot is elláttak, könyveket másoltak, szereztek, orvosi, kertészeti, földművelési, építészeti és kézműves kultúrát terjesztettek, szegénygondozást láttak el. Kiepült a plébániák rendszere. Minden tíz falu templomot épített, plébánost tartott el, és vasárnap, ünnepnap kötelezően részt vett a szertartásokon illő áhítattal. A bizánci rítusú magyarok háborítatlanul gyakorolhatták vallásukat, hiszen még kolostoraikat is gyarapította a király.

Géza Gizella bajor hercegnőt adta fiához. Rokonságba került így a német császári dinastiával. III. Ottó utóda, II. Henrik (1002-1024) személyében István sógora uralkodott a császári trónon. Kölcsönösen jó viszonyt ápoltak Istvánnal. II. Konrád császár kísérlete meg 1030-ban, hogy vélt hűbéri jogait érvényesítse a magyar király felett, azonban István kiszorította seregével az országból a császárt.

Még korábban (1014-ben és 1018-ban) két sikeres hadjáratot vezetett István a bolgárok ellen. II. Baszileiosz bizánci császár szövetségeseiként. 1018-ban visszaszerzi Vitéz Boleszláv lengyel királytól az elhódított Moravidéket.

Hadi és külpolitikai sikereit annak köszönhette István, hogy befejezte a Géza által kezdett haderőreformot és az államszervezet kiépítését. Jelentős számban telepített István nyugati lovagokat, akik megtanították a nyugati hadviselést és a nyugati fegyverek kezelését a királyi seregeknek. Nyugati mintára területi alapon szervezte át a király az addigi vérségi, törzsi, nemzeti alapokon álló közigazgatást. Királyi vármegegyeket létesített, amelyeket általa kinevezett várispánok vezettek.

A közigazgatásban elterjedt az írásbeliség. Világi értelmiség hiányában szerzetesek látták el a közigazgatási hivatalokat és a magánföldesúri birtokok adminisztrációját. Új rendszerű bíráskodást vezetett be a király, és törvénykönyvbe foglalta az általa megalkotott törvényeket. István törvényei alapjául szolgáltak a folyamatosan kialakult ezeréves történelmi magyar alkotmányok.

Az első magyar király ünnepén elismeréssel adózunk István elvülhetetlen állam-, egyházszervező és modernizáló érdemeinek. Minden magyar ember és hazafias állampolgárnak tisztelettel kell nyilvánítania az állam- és egyházalapító ember nagyságát, államfői bölcsessége, újítási merész-sége, hazánkat védő kitaró bátorsága előtt. (Vége)

DR. CSOHÁNY JÁNOS

A TÖRTÉNELMI CÍMER VISSZAÁLLÍTÁSA.

1988 és '90 között a történelmi címer visszaállítása kapcsán arról folyt a vita, hogy a koronás vagy a korona nélküli Kossuth-címer legyen a köztársaság címere. Somogyi Győző festőművész fogalmazta meg a legkifejezőbbben a koronapártiak álláspontját. „Korona nélkül olyan a címer, mint egy lefejezett mellszobor.” A hagyomány ellenzői szerint a koronás köztársasági címer éppoly fából vaskarika, mint a háború előtti magyar államforma, a király nélküli Magyar Királyság. (Ez utóbbinak persze volt két hivatkozott előzménye, Hunyadi János és Kossuth Lajos kormányzósága.) Végül is a Szent Korona-tan elve győzött, mely szerint „a korona a magyar államiságnak volt a jelképe, s nem a mindenkori királynak”.

JANKOVICS MARCELL

A presbiter feladata (3.)

D. A presbiterekkel szembeni követelmények

Mindenekelőtt az 1Tim 3,1-7-ben és a Tit 1,7-9-ben közli Pál apostol a gyülekezettel, hogy milyen feltételeknek kell megfelelni a presbiteri tisztben.

A presbitereknek nagyszerű feladatuk van (1Tim 3,1), ám nem kell idealizálnunk e tisztiséget, mert ellátása sokszor teljes embert és önfeláldozást követel. De úgy sem kezelhetjük, mintha semmit nem jelentene.

Amikor az ígében a presbiteri tisztiség feltételeiről olvasunk, három elem tűnik fel:

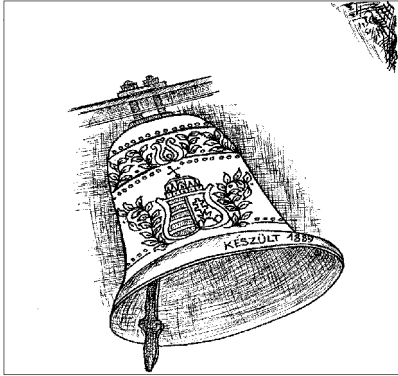
1. A tisztisgőviselőnek nem szükséges magasnak kvalifikálnak lennie.

2. Az 1Timóteusi és a Titushoz írt levélben Pál világos feltételeket szab a presbiteri tisztiséggel kapcsolatban.

3. Előrehaladást tapasztalhatunk az üdörtörténetben, amikor a 3Móz 21-et hasonlítjuk össze az 1Tim 3-mal és a Tit 1-gyel, ugyanis míg az Ószövetségben a gyakorlati tényezők, addig az Újszövetségben inkább az etikai elemek hangsúlyosabbak.

Az első feltétel, hogy a presbiter feddhetetlen legyen. E szóval általános normát fogalmaz meg az Újszövetség, ami azt jelenti, hogy egy presbiternek minden tekintetben tisztának és erkölcsösnek kell lennie, hogy semmilyen tekintetben se lehessen rábizonyítani valamilyen tisztátalanságot.

A második feltétel, hogy a presbiter egyfeleségű férfi legyen. Erről az apostol más helyen is szól, számára láthatóan nagyon fontos ez a kérdés. A

Radványi Károly grafikája

kifejezés nem azt jelenti, hogy ne legyen felesége a presbiternek, hanem azt, hogy semmiképpen ne legyen házasságtörő. Ez a vétek ugyanis előfordul az egyházban is, mindenekelőtt azért, mert Krisztus és a gyülekezet kapcsolatát is legtöbbször a házasság hasonlatával írják le. Vö. Ef 5,32: „Felette nagy titok ez, de én a Krisztusról és az egyházzal szólok.” (Károlyi)

A presbiteriség harmadik feltétele az, hogy józan, vagyis mértékletes legyen, s ne vágyjon minél nagyobb luxusra.

A negyedik feltétel, hogy a presbiter „meggondolt, higgadt” legyen. Leginkább az önuralom kifejezéséhez áll közel e szó jelentése. Az otthoni, gyülekezeti vagy munkahelyi beszélgetésekben olyan legyen a presbiter, akiről mindenki tudja, hogy képes uralkodni magán.

Az ötödik feltétel az, hogy a presbiter legyen képzet, művelt, de olyan, aki tisztában van saját korlátaival.

A hatodik feltétel, hogy a presbiter vendégszerető legyen. Keleten a vendégszeretet fontos erény volt. A fiatal keresztyén egyházban ezt különösen az állandóan úton levő prédikátorok miatt emlegették, akiket a gyülekezet tagjainak illet vendégszeretettel és barátsággal fogadniuk.

A hetedik feltétel, hogy a presbiternek jól kell tudnia tanítani másokat. Vagyis képesnek kell lennie arra, hogy átadja másoknak a Bibliából tanultakat.

A továbbiakban négy negatív és három pozitív feltétel következik. A negatívok: ne legyen részeges, ne legyen indulatos, sem verekedős, sem pénzsóvár, valamint ne a frissen megtértek közül legyen megválasztva.

A pozitív feltételek: legyen barátságos, azaz szelíden viseltessen mások iránt, saját házáat jól igazgassa, és a kívülállókat, mint pl. az éjjeli őrség, kedvező bizonytságot tegyenek róla.

Amikor a Tit 1-et ajánljuk olvasásra, feltűnhet, hogy ebben a szakaszban tulajdonképpen semmilyen új szempontot nem találunk a presbiterektől megköveteltekkel kapcsolatban. Pál ugyanis itt a mindennapi életre vonatkozó megjegyzést tesz, azt kérve a presbiteret, hogy Isten házáának jó őrizője legyen. A Tit 1 végkövetkeztetése tehát az, hogy a presbiterek tanítása és életvezetése ne térjen el egymástól.

E. Fegyelmzés

A fegyelmzésrel kapcsolatban három dologban kell figyelniünk, mégpedig arra, hogy ki fegyelméz, hogy kit fegyelméznek, s hogy milyen céllal fegyelméznek az illetőt.

A fegyelmzés a közösségben kezdődik, mégpedig személyes figyelmeztetéssel, amikor a gyülekezeti tagok egymás között vannak. Tulajdonképpen önmagunkkal kell kezdeni a fegyelmzést, hiszen mindennek alapja az önfegyelm. Vö. Mt 18,15-20, különösen a 15-17: „Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá, intsd meg négy szemközti; ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt.” A fegyelmzésnek sohasem szabad a gyülekezeten kívüliekre kiterjednie, kizárólag a közösségen belül lehet gyakorolni.

Ha egy gyülekezeti tagot meg kell inteni valami miatt, akkor azt először az egész közösség nevében tegyék. Ha azonban az illető nem engedelmkedik az ő szavakra, akkor már a presbiteriumnak kell fegyelméznie. Ekkor a presbiterium eltilthatja az úrvacsorázástól, kiközösítve ezzel őt a gyülekezet közösségéből. Ezalatt azonban a gyülekezetnek imádkoznia kell érte. Így a presbiterium és a gyülekezet együttesen vállalja a felelősséget.

Fegyelmézni minden gyülekezeti tagot kell, amikor ez szükségesnek látszik, hiszen mindenki a presbiterium „felügyelete és fegyelmzése” alá van rendelve. Egy gyülekezeti tagot általában amiatt intenek meg, mert az valamelyik bűnében megkezdődött. Ekkor az érintett megtagadja, hogy figyeljen a gyülekezet és a presbiterium intéseire.

Azt, hogy milyen céllal kell gyakorolnunk a fegyelmzést, Kálvin Intitúciója világosan összefoglalta (IV, 12,5). Az áll ebből a szakaszban, hogy a gyülekezetnek az egyházi fegyelmet Isten dicsőségére kell gyakorolnia, továbbá fent kell tartania Isten gyülekezetének szentségét, illetve

munkálnia kell a bűnös ember megszabadítását. Hasonlítsuk össze a már korábban idézett szakaszokkal, a Heidelbergi Káté 31. vasárnapjával, illetve a II. Helvét Hitvallás 18. fejezetével. E hitvallásból idézzük a következő szabályt: „Mint-hogy pedig mindenképpen szükséges, hogy legyen az egyházban fegyelm, és a régiéknél hajdan szokásban volt a kiközösítés, és voltak egyházi ítélőszékei is Isten népének, amelyek által bölcs és kegyes férfiak gyakorolták ezt a fegyelmet, az egyház szolgálatainak az is feladata volt, hogy ezt a fegyelmet a tagok épülésére az időkhöz, a közállapotokhoz és a szükséghez szabva gyakorolják. Itt mindig szem előtt kell tartani azt a szabályt, hogy mindenek ékesen és jó renddel legyenek, zsarnokoskodás és pártoskodás nélkül.” (Szabadi Béla ford., Konventi Sajtóosztály, Bp., 1954.) (Vége)

(Lieuwe Boonstra: Egy csodálatos feladat. A lelkipásztor, a presbiter és a diakónus munkája. Magyar fordítás: Gilicze András)

SZILASI ILDIKÓ

A Lélek kenyere

A jámbor mező
arany-puha öle
terhes kalászkokat
édesdeden ringat.
Leszegett fejjel,
szárbaszókó szóval
hálaimát mormol
most a búzamező.

A termékeny magból
az ínség asztalára
piros cipőt terít
az Irgalom ege,
zengjünk hálát érte
bármilyen légyen az:
fanyar vagy fekete-
Ez Isten kenyere!

Áldott őt kenyér
sokasodott akkor,
s jóllakatott vele
ezek tömegét,
de Krisztus a népnek
a kenyeret osztva
Önmagát is adta,
az „Élet kenyérét”!

Kenyer minden perc
létiünk fátyolán,
a hála is kenyér
a lélek bérkáján,
kenyer a küzdelem
múltunk hamvain,
s az ősök hősi vére
a hegyek bércein.

A jóság eledel
a kenyér mosolyán,
az anyanyelvi is kenyér
a gyermek ajakán.
Kenyer a tudás,
a szívek melege –
Legyen minden ember
a Lélek kenyere!

2010. augusztus 31.

Olosz Lajos időszerúsége

Olosz Lajos 1891. augusztus 23-án, Ágyán született. 1977. április 26-án, Marosvásárhelyen halt meg. Köröskisjenőben temették el, ott ahol az impériumváltozás után élt. Az Írószövetség nevében Dávid Gyula búcsúztatta. Születésének 100. évfordulóján emléktábla került a szülőház falára, Deák Árpád emléklapoktja. Az idén ünnepeljük születésének 120. évfordulóját.

Ha élne, tudom sose fogynánk ki a szöből, érvekből-elvekből. Erdélyi magyar költő volt, européer. A jogfilozófus Moór Gyula szerint tehetséges (jog)filozófus. Királygyűrés jog- és államtudományi doktor.

Környezete felnézett rá, mert atléta, vadász, vívó és valódi úriember volt. Uomo universale. Ha ma az európai házba lépünk, balkáni portól ékes saruinkon kívül le kell vetnünk rossz szokásainkat is, okvetlenül. A teljesség igénye nélkül a bűn a témához közelíteni. Olosszal szembeni tartozásaink, ilyen vonatkozásban, az idő múlásával arányosan gyarapodnak. Igaz, tankönyvekben, lexikonokban már hozzáférhetőek életrajzi adatai, kitűnő tanulmányok (Molter Károly, Reményik Sándor, Szemlér Ferenc, Illyés Gyula, Izsák József) méltatják költészetének értékeit, eredetiségét, modernségét. Másrészt alig ismerjük az alkotót, az embert, a jogfilozófust, politikusát, az egyházmegyei főgondnokot. Barátait (Czárán János, Wrabitsky Leopold, Bíró Kis Mihály, Bottyán Pál), legalább azokat, akikhez levelet írt, vagy akiktől verset, vagy ellenségeit, akik lágerbe juttatták, megvonják nyugdíját, lehetetlen-né teszik életét. Alig ismerjük flörtjeit, szerelmeit. Esperst Máriával (Caca) vált is néhány levelet, két találkozás között. Az Olosz-hagyatékban található két gyönyörű, fiatalkori Caca fénykép 1927-ből. Juhász Gyula leírásával összevetve, ugyanaz a felvétel, amelyik édesapja asztalán állt. Onnan a belső körből nagyon hiányzik két név, az Olosz Gizellé és a Balázs Zsuzsannáé. Idevágóan nem feledek a legféltettebb Olosz unoka (Félig még gyermek) feddő tekintetét, sem Olosz Egon professzor meleghangú visszaemlékezéseit, kedves történeteit a centenáriumi ünnepségeken. Adósak vagyunk a költő-gondolkodó (ahogy Kemény János nevezte) vívódásainak megismertetésével (pld. 1922. januárjában Amerikába készül).

Kiterjedt levelezésének közreadásával. A levelek tanúsága szerint legalábbis, megkérdőjelezhető, a magánosságáról, elszigeteltségéről, elhallgatásáról szóló íráskor tucatjai. Egyébként, mind a mai napig sarkalatos kérdése az Olosz-kutatásnak, miért hallgatott el a költő a harmincas években?

(Alkati érzékenységem, az álmodott és igényelt világgép, és a tudatomra záporozó nap-

Olosz Lajos (1926)

nap melletti, medúza arcú valóságok között tátongó szörnyű szakadék taszított el a Megbántam torz mosolyomat, a Várfoján, a Néma kürt, a Sivatag felé, a Barlanghomály, a Bemlő tárnában, és a többi sötét tónusú versekből álló ciklushoz. Én ezeket a verseket nem csak megírtam, de a valóságban is átéltem. Ezt a fokozódó feszültséget elpusztulás nélkül már tovább emelni nem lehetett, nem pusztultam el, elhallgattam).

A kérdést vallomásában csupán részben válaszolta meg a költő. A teljes választ, s annak további részleteit az életmű egészében kell keresnünk, nemcsak kerek évfordulókkor. Ugyanis, költőként való elhallgatása korántsem olyan egyértelmű, ahogy az a köztudatban él. Mivel verset is írt még, 1936-ban (*Feloldozás*), 1939-ben (*Eltűnt barát nyomában*), 1944-ben (*Téli körkép a halmágyi hágról nézve, Kórházi álom*) és 1952. január 12-én (*Vallomás*). Ezek a versek megmaradtak, később megjelentek. A Kórházi álom születésének 85-ik évfordulóján az Igaz Szóban (1976/8. szám), a Vallomás című átirva más címmel (Az utolsó szó jogán) halála után. A Hétben (1977/18. szám). Ez summázó, verses önéletrajz. Megrázó kordokumentum a hozzátartozó Epilógussal (Vallomás című régebbi versemhez). Hasonlók, „mert azok nagyon Polzeiwidrigek voltak”, ki tudja hány tűnt el házkutatáskor, frontátvonuláskor. Jellemző példa erre 1944 őszén, amikor a költőt túszként elhurcolták, a család pedig elmenekült. Hetekig egyetlen feltűnő helyen kiakasztott román tiszt egyenruha védi a házat. Olosz Iván egyik hívatásos tiszt barátja menti így a menthető. Jó párat elégetett legszigorúbb kritikuskor a költő, mint zsenéket. Reményik olvasta ezeket a kísérleteket s azt bizonygatta, hogy biz' ezek versek. (*En adtam is a véleményére. Ellenben, az addig írottakat elégettem. Később megtudtam, hogy ő már korábban lemásolta*).

Talán egyszer előkerülnek a Reményik-hagyatékából. Talán egyszer levelet hoz a posta Budapestről, Imre György dr. személyes főorvostól, Imre Kálmánné (szül. Reményik) fiától. Az Olosz versek értékét, időállóságát, illetve időszerúségét bizonyítandó.

nap melletti, medúza arcú valóságok között tátongó szörnyű szakadék taszított el a Megbántam torz mosolyomat, a Várfoján, a Néma kürt, a Sivatag felé, a Barlanghomály, a Bemlő tárnában, és a többi sötét tónusú versekből álló ciklushoz. Én ezeket a verseket nem csak megírtam, de a valóságban is átéltem. Ezt a fokozódó feszültséget elpusztulás nélkül már tovább emelni nem lehetett, nem pusztultam el, elhallgattam).

MAGYARNAK LENNI (2.)

Gyökérkeresés

Tamási Áron azt írta, hogy: „Mi olyan erősen eresztettünk sok keservünkben gyökeret, hogy az is erejét vesztené, aki innen kiszakítani akarna.”

Egyértelmű, hogy van egy jőszerével a Kárpát-medencéhez „tapasztó” haza és eredettudat, de mindenekelőtt szükséges egy erős nemzettudat. A becsületes azonosság tudat azt jelenti, hogy nem fellengzős nemzetieskedő frazeológiákkal, buta öngerjesztéssel, hanem egy történelmileg jól „szuportált” és dokumentált anyaggal keressük gyökereinket.

Kőrösi Csoma Sándor 1832. április 30-án ezt írta: „...a chinai Tatárországban beljebb eső részei azok a helyek, ahol a magyar nemzet bölcsőjét keresnünk kell.”

Tudomásul kell venni – hajbakapás nélkül –, hogy a magyarság finnugor eredetét sok-sok történész, antropológus megkérdőjelezi, s inkább hajlik a magyar nemzet hun eredetének elfogadására.

Wang-Shi Ping, a Sahnzi Történeti Múzeum szakértője objekciójában: „Mint nemzetiség a hunok eltűntek, de sok hun túlélte az évezredek viharait. Számos tudós úgy tekinti, hogy a mai magyarok a hunok leszármazottai.” Génállományunk, ősi zenei motívumaink, sőt nemzetközileg hungarusnak ismert nemzetünk neve is a hun eredetét sugallja.

Őseink harcmadora, a civil lakosság gördülő szekerei, s az egészség ősmagyar allűr eléggé hsiungnu-hun-türk jegyeket hordoz.

Baráth Tibor szerint is: „Az o-kut (a későbbi ogur) népek történelme szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódik a nagy hun történelmehez, s ezáltal az ősmagyság és a magyar őshaza kérdéseihez is.”

Mára tömegtudományi született: egyesek szerint sumér, mások szerint egyiptomi, vagy éppen etruszk eredetűek vagyunk.

Ez a kavalkád egyre jó: elbizonytalanítani, összezavarni a gondolatokat, s ha netalán jó inspirációval ráhangolódunk az ősök jellemére, hát majd valaki elkezd győzködni esetleg szingaléz, vagy jaruba eredetünkről. Hogy aztán az „ősöknek” lehettek a finnek őseivel réges-régen közös „ügykódécek” vándorlások, honkeresés stb. közben ez reális esély, s így ez szavakban is lecsapódott, s mindkét nyelvben jelen van. Ez „kerek”, de ennek semmi köze nincs a genetikai-faji hovatartozáshoz!

Kiszely István antropológus 1986-ban *Katantuban* kutatott a kb. 10.000-nyi újgur (jogur) között. Az újgur kutatásainak konklúzióját a tudós így összegezte: „A 'magas szekér népe', az újgur zenéje, vázái, sámánisztikus vallása által mintegy élő bizonyíték a hun-jogur-magyar faj és vérvonatra.”

Egyértelmű, hogy minden kutakodás egy-fajta tapogatás, de nem mindegy, hogy kiérezni, vagy nem az eredet „domborúlatát”, vagy csak csapongó hablaty egy-egy teória, s kifizetődő szenzáció-kreálás, show business!

✿ **CSÚRY ISTVÁN PÜSPÖK ÜZENETE ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖK-NEK.** Mélyen tisztelt Miniszterelnök úr! Egyházkerületünk hívő népe számára is kivételes jelentőséggel bírt, hogy az elmúlt fél esztendőben Anyaországunk töltötte be az Európai Unió Tanácsának elnöki tisztségét. Azt tapasztalom, hogy nemzeti önbecsülésünk megerősítése révén a mögöttünk álló hat hónap egységesebb tette Kárpát-medencei magyar közösségünket. Odaadással végzett munkájukat illesse elismerés!

Kormányának sarkalatos döntései azt is nyilvánvalóvá tették számunkra, hogy Anyaországunk felelősségteljes támogatója lesz egyházaink nemzetmegtartó munkájának. Isten iránti hálaadással tapasztaljuk, hogy az antalli örökség letéteményeseként Miniszterelnök úr „tizenötmillió magyar miniszterelnökeként” érez és cselekszik. Köszönet érte!

Pártelnöki újraválasztása alkalmából engedje meg, hogy Isten igéjével kívánjak áldást életére és családjára nemzetépítő és nemzetegyesítő szolgálatához: „Gyönyörködjél az Úrban, és megadja szíved kéréseit! Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert Ő munkálkodik: világossá teszi igazságodat, jogodra fényt derít.” (37. Zsoltár 4-6. versei)

Nagyvárad, 2011. július 6.

Testvéri szeretettel:

CSÚRY ISTVÁN püspök

✿ **BRASSÓI MÉLTÓSÁGMENET A KOMMUNIZMUSBAN LEROMBOLT TEMPLOMHOZ.** Megemlékezést tartottak múlt kedden Brassóban, a kommunista rezsim idején lebontott református templom helyénél – adja hírül a *Krónika*. A két, zászlót vivő székely ruhás fiatal által felvezetett menet a Kolostor (Mureșeniilor) utcáról indult, a végállomás pedig az Aro Szálloda

volt, ennek új szárnya áll ma ugyanis az 1963-ban lebontásra ítélt templom helyén. Azt, hogy itt egykor Istennek szentelt ingatlan állt, egy élő sövényvel elkerített terület közepén elhelyezett tábla jelzi. A tábla mellett beszédet mondott **Pap Géza** püspök és **Szegedi László** közhalmi lelképásztor. Ezekben főként arra tevődött a hangsúly, hogy bár a templomot lebontották, a közösség még él, s ezért kell hálát adni. Nem a templom újraépülésének, hanem a sebek begyógyulásának van itt az ideje.

Az Alpár Ignác építész által tervezett református templom alig 72 évig szolgálta híveit, mivel 1963-ban a kommunista hatalom szállodaépítési megaprojektje útjában állt, így elrendelték a lebontását. A Belvárosi Református Egyházközség temploma már nem a tulajdonképpeni belvárosban, hanem a Bolgárszeg szélén, a Gheorghe Dima parkban kapott helyet.

Érsemjéni kirándulás Csiha Kálmán nyomában

Az érsemjéni emlékmúzeumot keresték fel élesdi negyedikeseink, utolsó osztálykirándulásukon. A diákok Csorba Sándor magas szintű idegenvezetésének köszönhetően magyar kultúrtörténetünk személyiségeinek: Kazinczy Ferenc, Fráter Lóránd és Csiha Kálmán jelentős szellemi értéket képviselő munkásságával ismerkedtek, majd Érmihályfalván a szívélyes vendéglátó, Török László portáján ünnepelték meg osztálytársuk, Létai Eszter születésnapját.

A kirándulás „tanulmányi részének” legérdekesebb pillanatait szeretném az Olvasóval megosztani, és pedig tanulóim benyomásait a Csiha Kálmán emlékszoba látogatásakor, illetve beszámolóik néhány gondolatát. Tanítóként az tetszett a legjobban, hogy nemcsak a püspök, hanem a magánember életébe is bepillantást nyújtottak a kiállítás felvételei.

Igazi kuriózumnak számított az a Szentírás, melyből az Igét hirdette, s annak bejegyzései, (ezek azt a célt szolgálták, hogy elkerülje az ígehelyek újbóli hirdetését ugyanabban a gyülekezetben), illetve a prédikációs és teológiai tartalmú kötetek.

A gyermekek eképp elevenítették fel élményeiket:

„jó prédikátor, költő és önéletrajzíró volt” (Fekete Izabella).

„Ő is Érmihályfalván tanult, mint anyukám... később Sárospatakon, Debrecenben, Zilahon és Nagyváradon.” (Létai Eszter)

Csoportkép az érsemjéni Csiha-mellszobor mellett

„Református teológiát a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben tanult, anyukám is ott fejezte be tanulmányait... Emlékszem láttam az arcképét a tablókon.” (Bucșă-Szilágyi Péter)

„Nyugdíjas korában, mint tiszteletbeli püspök járta az egész Kárpát-medencét, sőt távolabbi településeket is, s próbált lelket önteni a szétszórt magyarságra – tudtuk meg az idegenvezetőtől. Az én nagytatám szintén ilyen munkát végzett Pósalakán, Feketeerdőn.” (Kajántó Bálint)

„Nagyon sok könyvet írt, sok fedőlapja ki is van állítva, mint Őt a pusztaságban, Fény a rácsokon, Harangszó az elsüllyedt világból: a gyermekkor üzenete. Ez utóbbi biztos nagyon érdekes, szívesen elolvasnám, ha nagyobb leszek.” (Pusztai Tímea)

„Azt olvastam, hogy két éve avatták fel tiszteletére azt a mellszobrot, melynél a csoportképet készítettük.” (Szilágyi Attila)

„Az apukáját Csiha Sándornak, az anyukáját Horogszegi Szilágyi Erzsébetnek hívták, és a Barantó nevű birtokon, két testvérével együtt nevelkedett.” (Stoica Éva)

„Nagyon érdekes a Csiha család eredete... a fényképek szépen sorban példázják ezt... biztos nagyon nehéz volt összegyűjteni.” (Kovács Tímea)

„A terem közepén levő asztali tárgyak voltak a legérdekesebbek: a Bibliája, a szemüvege, följegyzései, családi képek...” (Horváth Krisztián)

„Nagyon szép volt első papi palástja, amit 1954-ben adományként kapott az egykori Dél-Erdélyi püspök özvegyétől...” (Bucșă-Szilágyi Péter)

„A kiállított díszmagyarja biztos egyik kedvenc ruhadarabja volt, mert több képen is abban van felöltözve.” (Szilágyi Krisztián Ferenc)

„Nagyon érdekesek voltak a kiállított ereklyék: az evangalizációs füzetek, az a Szentírás, amelyre a kezét téve tette le a püspöki esküt 1990-ben, a kolozsvári Farkas utcai templomban...” (Déri Norbert)

„A falakon látott festmények, féldomborművek, képek nagyon szépek voltak.” (Kovács Katalin)

„Az idén Élesden alig konfirmálnak egy páran, ezen a képen, ahol a püspök úr konfirmáltat, meg amnyi fejecske van, hogy alig fér el, szerintem olyan száz körül.” (Létai Júlia)

Az élményeket lejegyezte:

CIAVOINÉ LÉTAI ANDREA HAJNALKA élesdi tanító

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyűlekezeti lapja
ISSN 1221 - 0323
Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Felélős szerkesztő: Fábian Tibor. **Szerkesztőségi titkár – olvasószerkesztő:** Babes Arday Erika. **Tördelőszerkesztő:** Kraftsikné Petrikó Ildikó. **Külmunkatársak:** Balázsné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Orbán Levente, Rác Ervin, Tóth Zsigmond. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea (Nagyvárad), str. Moscovici (Szilágyi Dezső u.) nr. 14. Tel.: 0259/416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com. A terjesztés a lelkes hívatálon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szent István Ábrahám nyomdájában. Felélős vezető: Wagner Erik.

Harangszó-melléklet **Vendégoldal**

A félelem lelke vagy az élet lelke?

A református egyház számára a beszéd, a szó, az Ige mindig meghatározó erővel bírt. A mi közösségünk nem az ájtatos szemléldést, nem a misztikus egybeolvadást, nem is a történelemben való részvételt tartotta a hit megélése alapjának, hanem a szót, az Igét. Az érthetően hirdetett isteni útmutatás, a hirdetett isteni akarat befogadása és megélése a mi hitünknek nagyon fontos tényezője.

Napjainkban társadalmunkban a vizualitás, a képi megjelenítés egyre inkább előtérbe kerül. Ez is komoly kihívás a bizonyoságtevők számára, de nem erről szeretnék írni. Inkább arról, hogy a nyelv, az anyanyelv mennyire fontos hitünk megéléseinek szempontjából.

Október 15-én és 16-án volt egy konferencia Komáromban, mely a felvidéki magyar nyelvhasználatról, kulturális értékeink ápolásáról és a politikai érdekérvényesítéssel foglalkozott. A rendezvény A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala III. Országos Konferenciája címet viselte. Programja nagyon gazdag volt, nem szándékozom az egészről beszámolni. Két témakör azonban nagyon megragadta a figyelmemet. Az elmúlt években kutatás folyt a szlovákiai magyarok nyelvhasználatával kapcsolatban. Az eredmények elsomorítóak. A magyar nyelv még a magukat magyarnak valló családoknál is egyre inkább kiszorul az életből. Szomorú tapasztalat, hogy kórházakban, hivatalokban, postán, autóbuszon jegyvásárlásnál két magyar is szlovákul beszél egymással. Ezt a kutatási eredményt nagyon sok saját tapasztalattal tudná alátámasztani mindenki, aki odafigyel.

A konferencián ugyan nem hangzott el, de szeretném elmondani, hogy református egyházunk sem mentes ettől a jelenségtől. Nem csupán a közéletből szorul ki anya-

nyelvünk, hanem ez a gyakorlat sajnos az egyházban is megjelent. Vannak olyan reformátusok, akik már az egyházat is valamilyen állami hivatalnak vagy szolgáltató intézménynek tekintik, és nem a gyülekezet nyelvén akarják tartani a kapcsolatot. Elszomorító, hogy sokan elvárják, hogy az egész gyülekezet – a lelkéssel együtt – alkalmazkodjon az ő igényeikhez. Megfelelkeznek arról, hogy a református egyházban semmi sem a szolgáltatás szintjén van, hanem mindenütt gyülekezeti alkalom keretén belül történik. Ezért érthetetlen azok számára, akik az egyházban mint közösségben gondolkodnak, hogyan léphet fel valaki olyan igénnyel, hogy ha egy gyülekezet nyelve magyar, ő az esküvőt, a keresztlőt, esetleg a feltámadás reménységének a hirdetését kizárólag szlovák nyelven szeretné. Az pedig még inkább érthetetlen, hogy egy lelkész a látszatbékesség kedvéért egy magyar gyülekezetben az ilyen igényeket kiszolgálja. Sok esetben hűtlenek vagyunk az Úrtól kapott örökséghez.

A másik téma, amit meg szeretnék említeni, az a májusi népszámlálás. Nagyon fontos, hogy mindenki, aki reformátusnak tartja magát, a népszámlálási íven be is jelölje hovatartozását. Tíz évvel ezelőtt majd 110

VENDÉGOLDAL, NEGYEDJÉRE. A 2007 októberében, Nagyváradon tartott Partium-Felvidék testvéregyházi találkozóon megegyezés született a Kálvinista Szemle és a Harangszó szerkesztői között, hogy évente egy alkalommal Vendégoldal címen, önálló rovatban közölnek válogatást a testvéregyházkerület lapjának cikkeiből. 2008 óta immár negyedik alkalommal jelentkezik a két egyháztest testvéri kapcsolatát a gyakorlatban is megjelenítő Vendégoldal rovat, melyet tavalytól kétoldalas mellékletként jelentetünk meg.

FÁBIÁN TIBOR felelős szerkesztő

ezer református élt Felvidéken. A húsz évvel korábbi adatokhoz viszonyítva a mi egyházunk mutatta ki a legnagyobb növekedést. Nagyon jó lenne, ha a gyülekezetek, a presbitériumok, a lelkései hivatalok, az Egyetemes Egyház, az egyházi médiumok fokozott figyelmet szentelnének ennek az eseménynek, és minden egyházunkhoz tartozót el tudnának érni.

A vallási közösséghez tartozás mellett a nemzeti hovatartozás és a leggyakrabban használt nyelvre is rákérdeznek majd. Merjük bátran vállalni hovatartozásunkat! A magyar nyelv és kultúra egy Istentől kapott csodálatos ajándék. Ismerete, használata, a vele való élés hatalmas előny és egyáltalán nem hátrány, mint ahogy ezt az ellenérdek sугallják. Több mint ezeréves államiságunk a Kárpát-medencében, irodalmunk, kultúránk, reformáció-kori Bibliánk és az Ige által meghatározott magyar református egyházunk, az egyesülés folyamatában élő jelenünk mind-mind olyan kincset jelenetnek, melyről hitem szerint csak tudatlanság vagy félrevezettség okán mondanak le az emberek. A kapott drága kincset őrizzük meg és éljünk vele, mert nem a félelem lelkét kaptuk, hanem az életét!

GÉRESI RÓBERT

Igehirdetés a kórházban

Amikor a kórházi lelkigondozásról ejtünk szót, az első, amivel foglalkozni kell, a helyzet (homiletikai szituáció), ahol a kórházi prédikáció elhangzik. Tudomásul kell venni, hogy a kórház az igehirdető, de az őt hallgatók számára is idegen terület.

Templomi istentiszteleten vagy gyülekezeti bibliáorán „otthon” vagyunk, általában ismerjük is azokat, akikhez szólunk. A kórház természetesen egészen más, és a betegek is különböző helyekről jönnek, nem is mindig gyülekezetből.

Ezt a helyzetet át kell hidalni, és az a jó, hogy ez lehetséges. Lehetséges, mert Isten igéje mindenütt, minden helyzetben, minden időben ugyanaz. Lehetséges, mert ahol az Ige megszólal, az a hely szentté lesz. Ahol van kórházi kápolna, ott ez egyértelmű, de ugyanez megtörténik akkor is, ha az áhítatot egy társalgóban, nővérszobában vagy tanteremben tartjuk. Szentté lesz a hely a fekvő beteg ágya mellett is, ahol bizony nemegyszer méltatlanok a körülmények, és még a csendet sem tudjuk biztosítani. Ha az Ige erejében való biztos hittel állunk oda, akkor meg fogjuk tapasztalni, hogy mint egy búra borul fölénk a szentség, és kioltja a zavaró körülményeket. Szorosan kapso-

lódik ehhez az a tény, hogy a lelkész (igehirdető) a kórházban nem magánember. Nem biztos, hogy ezzel mindenki egyetért, de nekem meggyőződésem, hogy nem is lelkigondozó. Természetesen van ilyen feladata is, a kettő mereven nem választható el egymástól. Mégis vallom, hogy a betegek a kórházban adott időben a lelkészt várják, egyházuk képviselőjét; az igehirdetőnek pedig úgy kell megjelennie mint Jézus Krisztus küldöttségének, tőle van a megbízatása. Ezt jelezni kell az öltözködésében is, ami színében, stílusában legyen konzervatív, jobbat nem tudok: fekete-fehér. Kivételes esetektől eltekintve az úrvacsorai szolgálatot palástban kell végezni. A forma ne legyen

DEMETER VILMA

FOLYTATÁS A II. OLDALON

BEMUTATJUK PARK SUNG DÉL-KOREAI MISSZIONÁRIUST Nálunk képzeli el az életét

Tavaly augusztusban megkapta az állandó tartózkodási engedélyt Park Sung Kon, a Koreai Presbiteriánus Egyház misszionáriusa, aki hat éve van jelen egyházunkban. Tavaly a St. Louis-i Midwest University-n a szlovákiai missziói helyzetből doktorált, nyelvünket szépen elsajátította, életét hosszú távon közösségünkben képzeli el.

1966-ban Pohang városában született egy aktív keresztyén családban, tizenöt éves korában (Koreában 3-6 hónap az előkészület) konfirmált. Ugyanott járt gimnáziumba, majd angolt tanult egy főiskolán. Harminchónapnyi katonai szolgálat alatt amerikai katonák tolmácsaként tevékenykedett. Utána angoltanárként dolgozott, s közben erősen kereste a helyét. Gyakran kért tanácsot a lelkipásztortól, és elkezdett járni a reggel ötkor kezdődő imaközösségbe. Egy évig járt oda, s közben megérezte: Isten hívja őt, bár nehézséget okozott neki feldolgozni, hogy bűnös léte re lehet-e lelkipásztor.

A teológiát (négyévnyi baccalaureátusi és háromévnyi magiszteri tanulmányait) Szőulban végezte, majd két és fél évig az Ószövetséggel foglalkozott intenzíven, és segédlelkészként szolgált. 2001-ben gyüle-

kezeti szolgálatba állt, majd hat hónap után nagy változás állt be az életében: Indonéziába került a családjával együtt, ahol 2003 végéig az ottani koreai gyülekezetben szolgált. 2004 augusztusától – miután egyházunk befogadta őt – Komáromban él családjával együtt (felesége a háztartást látja el, nagyobbik fia a Selye Gimnázium diákja, kisebbik alapiskolás).

Elmondása szerint, Korea korábban inkább Dél-Ázsiába küldött misszionáriusokat, mintegy húsz éve már Európába is, főleg Közép- és Kelet-Európába. A helybeli egyházakkal együttműködve, szeretnék visszaadni a keresztyénségében megfáradt Európának a Koreának nyújtott korábbi segítséget. A nagyvilágban mintegy húsz-ezer koreai protestáns misszionárius működik, a presbiteriánus egyház (hárommillió tagjával a legnagyobb ottani keresztyén felekezet) misszionáriusainak száma 1500 (nemcsak lelkészek, hanem orvosok, tanárok is értendőek alatta).

Park Sung Kon meglátása szerint az ebredés olyan lelki ajándék, amit tovább kell osztani: menni valahova, vinni külföldre; ezt teszik azok a koreai egyetemisták is, akik évről-évre eljönnek térségünkbe.

Két éve missziológiát tanít a Selye János Egyetemen (teológusoknak és katechéta-knak is), emellett ellát két kis koreai gyülekezetet: az egyik Érsekújvárott, a másik Pozsonyban működik (felesége a kántori szolgálatot végzi). Emellett bekapcsolódik a prágai Kelet-közép-európai Missziói Központ munkájába is, amely konferenciákat szervez és keresztyén irodalmat ad ki. Az utóbbi években több gyülekezetünkben is megfordult (Madaron, Komáromban, Ipoly-ságon, Kulcsodon, Felsőpatonyban, Körtvélyesen stb.), ahol ígét hirdetett, illetve előadást tartott küldő egyházáról és az ifjúsági misszióról.

Úgy véli, nagyon fontos az ifjúsági munka, hisz a fiatalok a kommunizmus után szinte egy más kultúrába születtek bele: lehet Nyugatra menni, tanulni, az interneten ismeretekhez jutni. Ezért egyházunkban az ifjúsági misszióknak célnak kell lennie, s végzésében szakítani kell a hagyományos keretekkel. Otthoni tapasztalatai alapján nagyon fontosnak nevezi a látogatást is: ha ott valaki hiányzik a gyülekezeti közösségből, a lelkipásztor keresi, s tudakolja, mi a gond. Park Sung Kon az európai kultúrát egoista, individualista kultúrának látja, ahol furcsa lehet, ha keres és kérdez a lelkipásztor. De az egy elveszett bárányt is meg kell keresni, mert Isten a szeretetközösségben van jelen...

A. Kis Béla

Biztonság?

Gyülekezetünk lelkésztől hallottam egy példát, amiben az állattenyésztő és a földművelő embert hasonlította össze. Megállapította, hogy az anyagi biztonság eltávolíthatja az embert Istentől. Igaza van.

Most, amikor a keresztyén emberek is könnyen elveszíthetik munkahelyüket, lássuk meg azt a biztonságot, amit Isten ad. Mert ki tarthatta meg a vándorló zsidóságot, az államként is állandó támadásoknak kitett népet, vagy üldözött keresztyéneket? Egyedül Ő!

Tudjuk kimondani Luther Mártonnal: „De meg vagyok keresztelve!” Azaz: Krisztushoz tartozom. Igaz, ettől még nem lesz senkinek pénze nyaralásra, autóra, de ha a Miatyánkban kifejezzük, hogy Istentől várjuk mindennapi kenyerünket, akkor abban bízhatunk is. És ami még fontosabb, ami túlmutat az anyagiakon: nem kell félnünk a jövőtől. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy engem született Fiát adta, hogy aki hisz benne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

VARGHA BALÁZS

FELVIDÉKI IRATMISSZIÓ. A Zsinati Tanács minden anyaegyházközség számára legalább három példányban (könyvtár, lelkész, gondnok) kötelezővé teszi a Kálvinista Szemle megrendelését, illetve minden presbiternek ajánlja, hogy fizesse elő egyházunk hivatalos lapját. (A Zsinati Tanács 18. üléséről - részlet)

IGEHIRDETÉS A KÓRHÁZBAN

FOLYTATÁS AZ I. OLDALRÓL

formalitással! Pl. egy intenzív osztályon az ott kötelezően előírt ruházatban szolgálunk. Itt érdemes arról is szólni, hogy a kórházlelkész nem azonos a kórházi szolgálatot is végző gyülekezeti lelkésszel, de magam ilyen vagyok, és általában ma erre van lehetőség. Ha egy kórháznak – esetleg többnek együtt – van állandó lelkésze, aki meghatározott időben megtalálható, elérhető, aki ismeri az orvosokat, ápolónőket, egészen mások a lehetőségei, mint a sok egyéb elfoglaltsága mellett kórházban is szolgáló gyülekezeti lelkészeknek. A kórházi lelkései szolgálat még megszervezésre vár, ugyanúgy szükség van rá, mint a tábori, illetve a börtönlelkészekre. Ezen belül külön nagy probléma a krónikus osztályok szinte teljes ellátatlansága. Kicsit más az idősök otthona, azt könnyebb bekapcsolni a gyülekezet életébe, az ott végzett munkában szívesebben vesznek részt a gyülekezeti önkéntes segítők is.

Amiről idáig szó volt, az inkább a külső körülményekhez tartozik, bár remélem sikerült érzékeltetni mindezek fontosságát. A formának mindenképpen a tartalmat kell szolgálnia. Itt vetődik fel az a kérdés, hogy miről szóljon a kórházi igehirdetés? Vannak-e úgymond „kórházi” textusok? Kell-e válogatni az igék között? Úgy gondolom, hogy nem. Legszívesebben nem is beszélnek kórházi igehirdetésről, inkább kórházban elhangzott prédikációról vagy áhitatról. Megfelelő módon minderről lehet és kell be-

szélni, természetesen alkalmazkodva a helyzethez. Sok érzékeny dologra kell figyelni, ez érvényes még a példákra is! Ebben a kérdésben számomra Pál apostol szavai az irányadóak: „...nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről” (1Kor 2,2b). Ugyanezt fogalmazták meg elődeink a Heidelbergi káté első kérdésében és feleletében. A beteg embernek (is) Krisztusra van szüksége: ha ismeri – azért, ha még nem ismeri – azért. Sajátos vonása a kórházi szolgálatnak, hogy bár készülni mindig kell, de a kórház a lelkész számára az improvizációk helye. Ott és akkor kell dönteni, ha kell, változtatni az előre elkészített mondanivalón.

Tekintettel kell lenni a hallgatók korára és fizikai állapotára is. Legjobb a rövid és még rövidebb áhitat – lehetőleg egy központi mondanivalóval. Külön kell szólni az imáról! Igehirdetésre nincs mindig lehetőség, imára mindig van. Meg kell különböztetni a lelkipásztor magában elmondott személyes imáját attól, ami elhangzik, ami mindig legyen közösségi, mert hallgatnak bennünket azok a szobában tartózkodók is, akik látszólag nem vesznek részt az áhitatban. (...)

Harangszó- melléklet **Ifjúság**

„Vigyázz! Kész! Rajt!” - Érszakácsiban

A fenti felhívás jegyében tartottuk meg mi is Érszakácsiban, július 4 és 10. között gyermekeink számára a várva várt gyermekbibliahetet. A heti aranymondás a nagy parancsolat: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből... Szeresd felebarátodat, mint magadat” (Mt 22,37-39).

Sorra vettük az egyes napokra kijelölt történeteket és témákat. Így ismerkedtek meg gyermekeink Gedeon elhívásának történetével, az irgalmas samaritánus segítőkészségével, Mária és Márta szolgálatával, a Zebedeus fiai történetén keresztül a hatalmi versengés helyett az odaadó szolgálat által nyert igazi elsőbbség örömeivel, áldásával, valamint a hit hősei, úgymint Ábel, Énok, Nőé, Ábrahám, a patriarchák, Mózes, a bírák, királyok, próféták és vértanúk hitéből fakadó, tettekben megmutatkozó, csodás, Isten által vezetett események gazdagságával. A történetek elhangzása után a gyermekek a vallásánárnő által kiadott kifestőkkel, rajzokkal, kézimunkákkal tették még színesebbé az anyag elsajátítását.

Mindennap áhitattal kezdődött és zárult, közben gyermekeink énekeket is tanultak a kiadott program alapján. Hála Istennek, naponta igen szép számban gyűltek össze gyermekeink egyházközségünk gyülekezeti termébe, felekezetre való tekintet nélkül. Volt nap, amikor 65-en is voltunk, ami igen szép szám a gyülekezet lélekszáma tekintetében. Olyan kisgyermek is eljött, aki nyaralni érkezett nagyszüleihez Lupeni-ből, és egy szót sem beszélt még magyarul, de hét végére itt is megtörtént Pünkösöd csodája és igaz barátokra találva nyelve „megoldódott”. Ez is egyik áldása a nyári gyermekbibliaheteknek, amikor el-tűnnek a nyelvi határok és a gyermek gyermektársára talál Krisztus közösségében.

A bibliahet utolsó tanítási napján sportvetélkedésre is sor került, ahol a gyermekek korcsoport szerint mérték össze tudásukat, igazi nemes versengés keretében. A győztesek jutalma egy-egy tábla csokoládé volt. A versengés valóban nemes volt, ez abban is megmutatkozott, hogy a legtöbb győztes a kapott jutalmat társaival is megosztotta.

A gyülekezet is felkarolta a gyermekbibliahetet. Ennek legszebb bizonyítéka az, hogy minden napra tízora várta a gyermekeket. Összesen 31 család segített be a gyermekek ellátásába, szendvicset, süteményt, üdítőt, fánkot, palacsintát hoztak gyermekeinknek. Ezenkívül 16 család pénzbeli adománnyal segítette a kiadások fedezését. A segítségért, anyagi támogatásért mindenkinek köszönettel tartozunk.

Szombaton a lelkipásztor vezetésével a gyermekbibliahetet támogató felnőttek kiránduláson vettek részt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Összesen 21 felnőtt indul útnak. A helyi polgármesteri hivatal rendelkezésünkre bocsátotta a kezelésében levő iskolabuszt, amit ezúton szeretnénk megköszönni az illetékeseknek.

A nap során egyházi és irodalmi „kegyhelyeket” látogattunk meg. Ámulattal néztük és jártuk körbe a már szinte katedrális méreteket öltő nagyecsedí református templomot. A templom udvarán adtunk hála Istennek azért a csodaért, hogy az egykor itt élt Ecsedi Báthori István szíve és pénztárcája is megnyílt a legnemesebb cél előtt: Bibliát adni a magyar nép kezébe. Támogatásának is köszönhetően jött létre az első teljes magyar bibliafordítás.

Megálltunk Tákoson is, ahol a környék egyik legkisebb és legrégebbi paticstemploma található. A templom 1766-ban épült, azóta sok árvizet és más természeti csapást túlvészelt már, de hála Istennek mindig voltak segítő kezek, akik nem hagyták a templomot végképp elveszni, hanem hitükből és szeretetükből újjáépítették, valahányszor csak erre szükség volt. Itt szeretnénk megköszönni azt a szép beszámolót, amiben az egyházközség tiszteletbeli, idős gondnoknője részletetett bennünket. Mint kiderült a tákosi paticstemplom egy évtizedben épült az érszakácsi templommal és hasonló a kazettás mennyezete is. Érdekes a templom szószeke is, valóban kősziklára épült szószékről van szó, mert a mester egy korabeli elkopott malomkőre építette fel. Mi természetesen Krisztusra gondoltunk, arra a kősziklára, aki földi életében legalább annyit „örldödt” érettünk, mint a szószék alatt levő megkopott malomkő, hogy felkínálja számunkra önmagát, mint az ÉLET kenyereit.

A régió igen gazdag irodalmi szempontból is. A Tiszaháton és a Szamosmentén megbúvó kis falvakban igen sok érték található, és mint kiderült csupán karnyújtás-

A szatmárcsekei temetőben, Kölcsey Ferenc sírelméknél

nyira vannak tőlünk, nem több mint egy napi „járóföldre”. Meglátogattuk a szatmárcsekei temetőt, ahol nemzeti imánk szerzője, Kölcsey Ferenc alusza örök álmát, hitünk szerint a boldog feltámadás reménységében. Sírelméknél mi is elénekeltük nemzeti imádságunkat. Himnuszunk szavait visszhangozták a katonás sorrendben felsorakozó, a világörökség részét képező, csónak alakú fejfák.

Ellátogattunk továbbá Tiszacsécsére is, adózva Mórícz Zsigmond emlékének, megállva a régi szalmatető ház udvarán.

Túristvándiban a ma is működőképes vizimalmot néztük meg, míg Tarpán, az ugyancsak hasonló rendeltetésű, működőképes szárazmalom ejtett ámulatba bennünket. A nap végén a hőségétől is kellőképpen kiszáradva és a hosszas farszto út után megéhezve érkezünk meg Nyíregyházára, ahol az ifj. Fülöp János és társa által vezetett Corvin Anno középkori étteremben adtuk át magunkat a gasztronómiai élvezeteknek. Sok élménnyel gazdagodva tértünk haza Érszakácsiba.

Vasárnap gyermekeink a templomban számoltak be a megszerzett tudásról, énekeltek el a héten tanult énekeinket. A templomi ünnepséget szeretetvendégség követte, ahol ismét terített asztal várt bennünket, 3 hatalmas torta, sütemény, üdítő, fagy, dinnye. Ezúton szeretnénk ismét megköszönni a gyülekezeti tagok hozzájárulását, az ifjak segítőkészségét, amit egész lehen át tanúsítottak gyermekeink irányában. Ifjainkkal rövidesen kirándulni megyünk, Misztótfalut, Nagybányát és a környező kirándulóhelyeket keressük majd fel. Bízunk benne, hogy a gyermekbibliahét folyamán valamennyien gazdagodtunk, felnőttek, ifjak és gyermekek egyaránt.

FÜLÖP JÁNOS lelkipásztor

Népes csapat gyűlt össze az érszakácsi bibliahétre

Otthonról haza – nyár eleji élmények

Június 20-án egy 13 fős, gyermekekből és fiatalokból álló kis csapat indult útnak, háromnapos kirándulásra, otthonából – hazája, Magyarország felé. Felvigyázónk és egyben gondoskodó útítársunk **Bak Enikő** tiszteletes asszony volt. Délután már Nyíregyházán csodálhattuk meg az állatkert kisebb-nagyobb, ijesztő és mókás lakóit. A közös fagyizás után már sejtettük, hogy a három nap alatt összeszokott csapattá válunk, amelyben mindenkinek meglesz majd a saját szerepe: ki sereghajtóként, ki fényképészként, más seregszámállóként kirándul velünk.

Első állomásunkat követően újabb utazás várt ránk, amely még jobban beindította a csapat beszélőkéjét; szerencsére tapasztalt sofőr bácsink nem vette rossz néven a gyermeki öröm hangjait. Estére érkezünk Budapestre. A buszozás megtette hatását, arra azonban még mindenkinek volt ereje, hogy lefekvés előtt birtokba vegyük szállásunk udvarának játszótérét.

A következő napra sűrű program ígérkezett. A reggeli és az áhítatot követően – melynek során betekintést nyertünk a reformátorok régi istentiszteleteinek menetébe – már indultunk is a Csodák Palotájába. Valóban számos „csoda” részesei lehettünk, amelyek szórakoztatón gazdagították fizikai ismereteinket. Részt vettünk egy fizikus előadásán is, aki elhitette velünk – és szemünk láttára be is bizonyította –, miként le-

het a levegőt húzni és vágni. Annak is szemtanúi lehettünk, hogy miként törik a lufi darabokra.

Szívesen tovább maradtunk volna, csakis az Országház várt látványosságai bírtak minket távozásra. A szükséges biztonsági óvintézkedések után felejthetetlen és valószínűleg soha vissza nem térő élményben lehetett részünk: betekintést nyertünk egy parlamenti ülésbe, a karzatról figyelve azokat az embereket, akik Magyarország sorsát tartják a kezükben. A Parlamentben is ebédeltünk – az ott dolgozókkal és politikusokkal együtt –, majd körbevezettek minket az épületben. A legtöbb időt abban a teremben töltöttük, ahol a koronázási ékszerek találhatók. A meglepetések sora azonban nem ért még véget: kis csapatunk kiléphetett az Országháza erkélyére, amelyet általában csak a nagy méltóságok előtt nyitnak meg.

Következő állomásunk Buda vára volt, ahol a Turul madár szárnyai alatt nézhattuk az elbűvölő budapesti panorámát. Majd hajóra szálltunk, átengedve magunkat a Duna sodrásának és a kapitány irányításának.

A keddi nap ennyi programot engedett magába sűríteni; szerdára hagyva a Debrecenbe tett látogatást. Mielőtt azonban elhagytuk volna Budapestet, elmentünk az Ability Parkba, ahol fogyatékkal élők vezettek át minket különböző programokon, melyek során átérezhettük ezeknek az embereknek a nehéz sorsát, és a velük való be-

Felejthetetlen élmények az Országházban

szelgetés alatt rájöhetünk, hogy semmi gyönyölnivaló nincs rajtuk, csodálnivaló viszont annál inkább.

Debrecenben megnéztük a Nagytemplomot, mely a két tornyos ikertestvére a nagybánya-óvárosi református templomnak.

A haza vezető út már nem volt olyan reményekkel teli, mint induláskor, de azért még akkor is jó hangulat uralkodott, hála Istennek, aki egész úton óvott minket. Kis csapatunk épen és egészségesen haza is jutott Nagybányára.

Ez a kirándulás csodás vakációs program volt, mely nem csak látványokkal és élményekkel ajándékozott meg minket, hanem azzal a felismeréssel is, hogy milyen jó magyarnak lenni!

KEMÉNY MELINDA

Vakációs Bibliahét Szamosardón

Július 4. és 9. között zajlott le a Szamosardói Református Egyházközség vakációs bibliahete, **Tóbiás Tibor** lelképásztor vezetésével. A Szamosardón sokéves hagyománynak örvendő bibliahéten idén is közel hatvan valóságos (I-VII. osztályos) gyermek vett részt, hat felnőtt szervező irányításával.

„Vigyázz, kész, rajt!” – ez volt a mottó, amely összefoglalta az egész hetes programot. Hétfőtől péntekig délelőtt tíz és délután öt óra között tanulás, éneklés, és különböző játékok alkották a programot. A különböző korosztályú gyerekekből álló nyolc csoport a délelőtti énektanulással és a programban szereplő bibliai történetek interaktív tanulásával töltötte. A beszélgetések, a színezés, kézimunkás foglalkozások, valamint a bibliai történetek nem mindennapi szemléltetései mind-mind elősegítették a tanulást, a hitben való megerősödést. A résztvevők például kipróbálhatták a Gedeon története kapcsán, hogyan lehet cséphadaróval búzát csépelni, csak kétkezi munkával, minden modern eszközt mellőzve. Délutánonként a játéka volt a főszerep: a legnépszerűbb játéknak a matróz-képzés bizonyult, de volt akadálypálya-verseny a csapatok között, kosárlabdameccsek

(hatalmas szurkolástól kísérve) és a pontot az i-re a pénteki napon lejátszott „Vidd a zászlót” nevű csapatjáték tette fel.

Az adományozó szülők mindennap uzsonnát biztosítottak a gyerekseregnek: fánk, kalács, kifli, fagyi és egyéb finomságokat fogyaszthattak. A hét eleji rossz idő

sem rontotta el a résztvevők jókedvét, mindvégig gyerekszivajtól volt hangos a parókia környéke.

A tartalmas és izgalmas bibliahét programját a gyülekezet előtti bizonyágtétel zárta: a hét során megtanult versek, énekek hangzottak el a vasárnap délutáni istentisztelet keretén belül.

TÓBIÁS ISTVÁN vallásánár

Szamosardón sokéves hagyománynak örvend a bibliahét